

Referat fra FIE-kongressen i Tasjkent, Usbekistan.

29.-30. november 2024

FIE-kongressen dreide seg om valg av ny president og medlemmer til et bredt antall styringskomiteer. Hovedinntrykket er at Usmanov fortsatt kontrollerer FIE gjennom sine store donasjoner og til dels kyniske lederskap, noe han fikk uttelling for. Den europeiske konføderasjonen EFC blir vår viktigste arena, samt tettere samarbeid med USA, UK, Frankrike og andre vestlige-orienterte land.

Sammendrag:

- Med 126 av 150 stemmeberettigede fekteforbund verden over ble usbekiske Alisher Usmanov valgt til president for en ny 4-årsperiode, frem til kongressen i 2028 – etter OL i LA. Svenske Otto Drakenberg fikk 26 stemmer.
- Usmanov holdt en høyst usympatisk Trump-inspirert valgtale hvor han gikk til angrep på Drakenberg og hans støttespillere for å ville skade fektesporten. Sanksjonene fra vesten karakteriserte han som «latterlige». Han leverte 104 skriftlige støtteerklæringer til FIE-sekretariatet som bevis på at han var trygg på at han ville vinne. Drakenberg sa ikke et ondt ord om Usmanov, fokuserte kun på sine prioriteringer.
- Etter presentasjoner av kandidatene holdt flere afrikanske og latinamerikanske land støtteinnlegg for Usmanov, mens Finland og Norge snakket for Drakenberg.
- De samme ca 100 stemmene gikk til Usmanovs støttespillere i utvalgene som ComEx, Legal, rules, ethics, media etc. Kandidater som ikke var støttet av Usmanov fikk kun ca 20-30 stemmer.
- Den europeiske fektekonfederasjonen (EFC) var ikke koordinert og viste svakt lederskap ved å fraskrive seg en hver rolle og ansvar for å koordinere medlemmenes stemmegivning. Ikke engang informasjon om diskusjoner i ComEx eller innholdet i den juridiske utredningen (utenom konklusjonene) ble delt pga at presidenten hadde signert en NDA.
- Det nordiske samarbeidet fungerte svært godt – med god og koordinert støtte til Drakenberg. Islands representant ble valgt inn i ComEx. Han erstatter nå Erika Aze fra Latvia som Nordens representant. Nå vil flere land i EFC at han skal forlate EFCs ComEx fordi han ansees som en av Usmanovs menn.
- Frankrike, som under kongressen ble hyllet for å organisere tidenes beste OL – spesielt i fekting, ble kongressens store taper da de kun fikk to representanter med i utvalgene. Philippe Omnes, olympisk og verdensmester fra tidlig 1990-årene, ble ikke valgt til ComEx fordi Frankrike sa de forholdt seg nøytrale ift Usmanovs kandidatur. Omnes var 'hjernen' bak OL i Paris og er nylig pensjonert fra det franske idrettsdepartementet.
- USA, UK, Frankrike og EFC uttrykte ønske om å intensivere samarbeid med NF og Norden - om veien frem til 2028. EFC har intensjon om å ta en lederrolle noe som vil kreve aktiv deltakelse fra vår side. Jeg mener vi bør gå inn for å endre EFC til et eget europeisk fekteforbund – ikke kun en konføderasjon som i dag.
- Det jobbes med et forslag om å redusere antall fektere per lag fra 3+1 til 2+1, med henblikk på å få med flere (europeiske) lag, og dermed også individuelle, deltakere i OL.

A. Bakgrunn

Usmanov har vært president i FIE siden 2008. Det strides om hvor mange millioner euro han har betalt inn til FIEs kasse, dvs operative utgifter og sparefond, men at det er i hundremillioner-klassen herskes det liten tvil om. Slik har FIE over de siste 16 årene blitt totalt avhengig av ekstern økonomisk støtte. Ingen budsjetter setter utgifter opp mot inntekter fra medlemmene og IOC. Slik har FIE kunstig økonomi, som den dagen Usmanov stenger pengekranen eller slutter, vil måtte foreta drastiske endringer.

Kort etter Russlands fullskala invasjon av Ukraina i februar 2022, trådte Usmanov midlertidig av. Eller rettere sagt; ingen er helt klar over hvilken betegnelse man skal benytte. Eneste som er sikkert er at han trappet ned og overlot president-embete til den greske generalsekretæren, Emmanuel Katsiadakis, med tittelen "interim president".

Det var nok et klokt trekk i lys av at Usmanov raskt kom på en av de aller først sanksjonslistene til USA og EU for personer som står nært Putin. Slik ble også FIEs verdier og sveitsbaserte drift skånet, i den grad Sveits også innførte EUs sanksjoner slik Norge har gjort. Usmanov sørget for å overføre alle FIEs fond (ni millioner USD) til en bank i Egypt før han frarådde.

2024 er valgår for FIE. Dermed ble Usmanov tvunget til å komme tilbake eller å avgi plassen til andre kandidater. Ved å arrangere (og sponse) kongressen i Usbekistans hovedstad Tasjkent, kunne han feie alle juridiske argumenter om konsekvenser av sanksjoner til side.

Kvelden innen kongressen inviterte Usmanov alle FIE-medlemmer fra Afrika og Latin-Amerika, samt vennligstilte vestlige land, til en egen gala-middag hvor hans sherpa Logvin var vertskap. Det ble sagt at flere afrikanske fekteforbund hadde mottatt direkte støtte fra Usmanov. Delegatene fra de andre forbundene, fra Europa og Nord-Europa, spiste på hotellet.

Presidenten i Sveriges Fekteforbund de siste 8 årene, Otto Drakenberg har lenge vært skeptisk til Usmanovs styrestil og ledelse. Derfor stilte han som motkandidat, noe det svenske fekteforbundet annonserte under møtet i Den nordiske fekteunionen, NFU, i oktober. Der vedtok vi også at alle de nordiske landene stilte oss bak Otto, og at vi ville henstille alle andre medlemmer av Den europeiske fekte-konfederasjonen, EFC, om å gjøre det samme. Det skulle vise seg både mer komplisert og vanskelig enn ventet.

Brevet fra NFU til presidenten i EFC, Pascal Tesch, om å be om støtte til Ottos kandidatur ble blankt avvist. Den oppgitte grunnen var at EFC ikke per se er medlem av FIE, men kun observatør og derfor ikke kunne videresende støttebrevet verken til sine egne medlemmer eller andre FIE-medlemmer. Med andre ord; total ansvarsfraskrivelse

B. Formøte med EFC:

Et sentralt punkt i valget var om Usmanov vil kunne sette verdiene og driften av FIE i Sveits i fare. For å svare på dette hadde FIEs styringskomité (ComEx) bedt organisasjonens juridiske og etiske utvalg gjøre hver sine vurderinger.

Det juridiske utvalgets uttalelse var delt: De slo fast at Usmanov ikke vil kunne utføre sin rolle på sveitsisk jord. På den annen side antok de at sveitsiske myndigheter ikke hadde rett til å fryse eller konfiskere FIEs verdier om lederen stod på landets sanksjonsliste.

Det etiske utvalget, ledet av sveitseren Olivier Carrard, kom frem til at utvalget ikke kunne avgjøre hvorvidt det var i FIEs interesse å bli ledet av en sanksjonert president. I stedet anbefalte de fem medlemmene å utvide utvalget med ti nye medlemmer og forelegge spørsmålet for den nye gruppen, etter valget. Igjen; total ansvarsfraskrivelse.

I samråd med Ottos rådgivere og de andre nordiske representantene, skrev jeg på vegne av NF et brev til generalsekretæren i EFC, polakken Jacek Slupski, for å høre om han hadde tilgang på Etikk-utvalgets svar. Overraskende arrogant svarte han med spørsmål tilbake; «Vennligst send meg rapporten». Dvs lite samarbeidsvillig. (Jacek satt under hele kongressen sammen med den polske delegasjonen som visstnok stemte iht Usmanovs ordre.)

Vi ble deretter enige om at jeg skulle skrive til EFC-presidenten for å be om å sette av tid til å diskutere tilstanden til etikk-utvalgets rapport, samt gi Otto en anledning til å presentere sitt kandidatur, under EFCs forberedende møte dagen før kongressen.

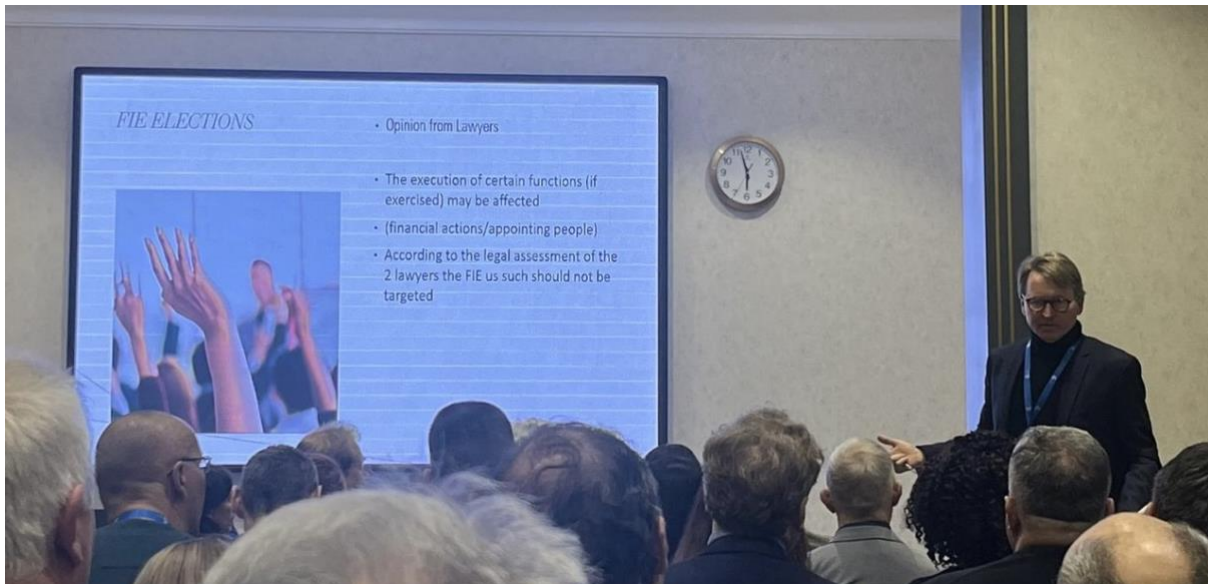
Under EFC-møtet var det kun tre punkter til dagsordenen: Presentasjon av det juridiske utvalgets vurderinger, innspillet fra Norges Fekteforbund, og presentasjon av Ottos kandidatur.

Pascal Tesch redegjorde for at som medlem av FIEs ComEx, var han underlagt en NDA (Non-disclosure agreement). Han var ikke jurist og kunne derfor ikke vurdere saken. I tillegg understreket han at som president av EFC, kunne han ikke ha noe syn på problemstillingen. Derfor kunne han ikke si noe om vurderingene som var blitt gjort, men kun videreformidle utvalgets konklusjoner.

Deretter gav han ordet til meg hvor jeg vektla følgende: i) Vi er skuffet over at den juridiske utvalget ikke er i stand til å klargjøre konsekvensene av de vestlige landenes sanksjoner mot Usmanov og hans eventuelle ledelse av FIE. Faktisk kan det virke som utvalget har abdisert fra sin hovedoppgave. Når også etikk-utvalget ei heller har maktet å komme frem til enighet, hadde vi et dårlig grunnlag for å vurdere konsekvensene av valget foran oss. ii) Vi kan fastslå at Ottos kandidatur ikke vil sette våre interesser og verdier i spill. Derfor bør vi som europeere støtte Ottos kandidatur.

Pascal Tesch gjentok at han ikke kunne si noe mer og det ble helt stille i salen. Da hadde jeg ikke annet valg enn å ta ordet igjen, og tok denne gangen bladet fra munnen. Jeg

argumenterte for at valget vi står overfor ikke bare har juridiske konsekvenser, men også økonomiske og i aller høyeste grad politiske. I dagens geopolitiske situasjon vil det ikke være hensiktsmessig for vår idrett å være ledet av en pro-russisk, sanksjonert president og at det vil ha konsekvenser for våre evner til å promovere og rekruttere til idretten vår. Jeg utfordret de andre forbundene til å uttale seg om sine vurderinger slik at vi kunne høre pros and cons – i lys av at jeg selv var ny og ikke kjente organisasjonen godt. Ingen tok ordet der og da, men mange uttrykket støtte bilateralt etterpå.

Deretter fikk Otto anledning til å presentere seg selv og sitt kandidatur. Han vektla tre ting: i) FIE må ha en langsiktig bærekraftig økonomi som ikke er avhengig av én sponsor – hvor utgifter og inntekter må matche. ii) Styring av FIE må være transparent og ansvarlig, hvor konflikter løses innenfor demokratiske former. iii) FIE må forholde seg til internasjonale prinsipper om «good governance» og ikke risikere å bli ekskludert av IOC, slik det internasjonale bokseforbundet er blitt.

Møtet ble avsluttet med at Pascal Tesch oppfordret alle til å stemme frem kandidater fra europeiske land til utvalgene dagen etter.

Kvelden før kongressen samlet alle de europeiske og noen andre vestlige land til middag i hotellet. Under middagen fikk vi høre at deltakerne fra Afrika og Latin Amerika var invitert til en gala-middag på et annet sted – med Usmanovs sherpa, Vitaly Legvin, som vertskap. Legvin, våpenhandler og diplomat, rømte fra Usbekistan til Panama når Sovjetunionen falt sammen og er i dag president i Pan-Amerikas fekteforbund. Flere antydte at disse landene hadde mottatt pengegaver fra Usmanov via Legvin. Mange store fekteland er også redde for at dommere kan dømme deres fektetere ned i sabel og florett, dersom de stemmer mot Usmanov og hans støttespillere.

C. Kongressen

Organisasjonen av kongressen var i overkant tungrodd. Mye unødvendig tid ble brukt til «roll call» og det elektroniske stemme-systemet brøt sammen slik at vi ble sittende til kl 21 om kvelden.

a) Miljøarbeidet

FIEs miljøutvalg (sustainability and environment group) presenterte arbeidet og en storslått video som viste fektere på strender som ryddet plast. Viktigere var budskapet om at alle fekteforbund er forpliktet til å etablere sitt eget karbonavtrykk og etablere plan for å redusere fektearrangementers klima- og naturavtrykk.

b) Evaluering av Paris-OL

Lekene i Paris fikk særdeles positiv omtale: Best games ever! Ikke bare pga det spektakulære stedet, *Grand Palais*, men også takket være den enorme publikums-suksessen, med fulle tribuner ved alle deler av konkurransen. Suksessen ble gjenspeilet i media og SoMe; aldri tidligere har fekting fått så stor oppmerksomhet. Flere kjente personer, statsledere og ‘influensers’ var til stede. Flere ganger ble det klappet for FIEs planlegging av lekene, men også de franske arrangørene som stod for den praktiske gjennomføringen.

OL er fektingens «raison d’être». Ikke bare fordi den gir oss sårt tiltrengt oppmerksomhet, men også pga økonomisk støtte som blir kanalisert tilbake til forbundene.

IOC står knallhardt på at fekting ikke kan få flere deltakere. Med lag på 3+1 deltakere er antall lag begrenset. Derav forslaget om å redusere fektelagene ned til 2+1 deltakere. Det vil kunne gi flere lag og dermed muligheten til flere nasjoner til å sende deltakere – på lag og individuelt. Forslaget skal diskuteres i utvalgene og vil antakeligvis legges frem for neste kongress.

c) Valg av president

I forkant av fem minutters presentasjon av de to presidentkandidatene la lederen for det juridiske utvalget frem evalueringen av de vestlige landenes sanksjoner for evnen til Usmanov å utføre oppgaver som president.

Utvalgets jurister var ikke fra Sveits og kunne ikke se noen grunn til at Usmanov ikke vil kunne utføre sine oppgaver, dog utenfor EU (inkl Norge og Sveits) og USA (inkludert Canada) Sør-Korea og Japan, i alt 38 land. Usmanovs seier ville heller ikke få konsekvenser for drift og ressurser til FIE. Konklusjonene ble lest opp med en så dårlig og stotrende engelsk at vi trodde det hele nærmest var en spøk.

Otto Drakenberg holdt seg til angitte fem minutter og fokuserte kun på generelle prinsipper som inkluderende og transparent ledelse, sunn økonomi og fornying av fektesporten.

Usmanov ankom salen i forkant av president-valget og entret podiet etterfulgt av bodyguard og en håndfull rådgivere. Han åpnet med å overrekke 104 skriftlige støtteerklæringer fra FIE-forbund i salen før han holdt ordet over dobbelt så lenge som tillatt og la ut mot vestens «latterlige» sanksjoner. Mer enn 26 falske nyheter om hans virksomhet var spredt i media og bare i Tyskland hadde han vunnet 5-6 rettsaker. Han lovet å rettslig forfølge alle som sa usannheter om hans rolle og virksomhet, ikke bare for han og hans families del, men også for fektesporten generelt. Usmanov sa han elsket fekting – like mye som han elsket oss.. Han fortalte at IOC-president Thomas Bach støttet hans kandidatur – og at han hadde støttet IOC. (Det ble sagt at Usmanov hadde

gitt flere millioner dollar til oppussing av museet til ære for Pierre de Coubertin i Paris eller Lausanne). Så ramset han opp alt han hadde gjort og oppnådd siden han tok over i 2008, hvor opprettholdelse av fekting som olympisk gren var en av det viktigste.

Lyskasterne ble satt på Usmanov når han entret talerstolen – ikke når Drakenberg snakket.

Flere latinamerikanske og afrikanske land tok ordet for å støtte Usmanov. De la særlig vekt på at Drakenberg måtte be om unnskyld for sin opptreden på kongressen i Lausanne for to år siden. Finske Jonas Lyytinen tok tyren ved hornene og utfordret den juridiske vurderingen med henvisning til uttalelser fra sveitsiske jurister som mente en sanksjonert leder vil sette FIEs interesser på spill. Deretter tok debatten av og det ble holdt svært følelsesladete innlegg, særlig fra den senegalesiske presidenten i Den afrikanske fekteunionen, som nærmest skrek i mikrofonen. Til slutt tok jeg tok ordet og vektla at vi alle elsket sporten vår like mye som Usmanov, men at vi må kunne støtte opp om demokratiske prosesser - og at demokratiet vil styrke legitimiteten til den som kommer seirende ut.

Avstemningen viste at Usmanov hadde full støtte, 120 av 150 stemmeberettigede. 26 stemmer gikk til Drakenberg. Deretter marserte Usmanov og følget hans ut av salen.

d) Valg av representanter til komitéene

Under valg av utvalgene brøt det elektroniske stemmesystemet sammen og vi måtte foreta en svært tidkrevende skriftlig avstemning om medlemmene av ComEx – den viktigste komiteen. For de resterende komiteene fikk man systemet tilbake og vi ble ferdig kl 21 – etter flere timers venting.

VOTE CLOSED			
Legal Commission			
BERNARD Yann (CAN) M	114	RAPP Gordon (GER) M	34
JACOBS Peter (GBR) M	113	RIOJA PEREZ Marco A.o (ESP) M	34
CZEGLEDY DR. Edina (HUN) F	110	LELION Adeline (FRA) F	33
RANDAZZO Maurizio (ITA) M	108	ILYASHEV Mikhail (UKR) M	30
AKHMEDSHIN Rinat (UZB) M	98	ATALI Murat (TUR) M	7
KONDRATEVA Ekaterina (RUS) F	98		
IONESCU Anca Ioana I. (ROU) F	97		
SANTOS Gerli (BRA) M	91		
ABOULEILA Mohamed (EGY) M	90		
MARC'L Loreen Marie (USA) F	90		
TOFALIDES Margaret (CHI) F	89		
TRCIN Antonio (CRO) M	35		

Det skulle vise seg at Usmanov hadde full kontroll på valget av komitemedlemmer også. Avstemningen i de viktigste, som juridisk, regel og etikk-komiteene viste et klart skille mellom de som fikk støtte av Usmanovs +/- hundre støttespillere og resten. Den store taperen fra Frankrike som ikke nådde opp i de viktigste komiteene. Frankrike hadde sagt i fra at de forholdt seg nøytrale mht presidentvalget, noe de ble klart straffet for. Det er ikke bare et tap for franskmennene, men også for FIE og fektesporten. Som OL i Paris viste, er Frankrike blant de ledende fektenasjoner og særlig mht organisering og styring. At de nå er ute av den viktige ComEx og juridiske komiteene er et klart tap. Den ukrainske presidenten, som hadde gitt sin proxy-stemme til Polen, kom heller ikke med. Mange hevdet at Polen - og dermed Ukraina - også hadde stemt iht Usmanovs ordre. Tyskland ville ikke si hvem de stemte på.

Oslo, 2. desember 2024

Paal Frisvold